

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

VI SAZIV

Prolečno zasedanje

Komisija za poljoprivredu, šumarstvo, ruralni razvoj, životnu sredinu i prostorno planiranje

Sednica br. 38

Priština, od 14.3.2019, u 12:00 časova

Zgrada skupštine, sala N-302

ZAPISNIK

Prisutni : Muharrem Nitaj, Besa Gaxherri, Liburn Aliu, Ganimete Musliu, Salih Salihu, Andin Hoti, Salih Zyba, Danush Ademi i Lutfi Zharku.

Odsutni : Etem Arifi i Srđan Mitrović.

Pozvani: Dijana Živić, ministar, Kapllan Halimi, generalni sekretar, Ekrem Gjokaj, v.d. i glavni šef ARP-e, Albana Zeqiri, Linda Krasniqi i Milena Aksić.

Pomoćno osoblje komisije: Bajram Badivuku, Ylber Sherifi.

Sednici predsedavao, **Muharrem Nitaj**, predsednik komisije.

U ovoj sednici predložen je ovaj dnevni red :

1. Usvajanje dnevnog reda ;
2. Usvajanje zapisnika komisije sa održane sednice od 12.2.2019 i 22.2.2019;
3. Informisanje komisije, u vezi sa grantovima Ministarstva poljoprivrede, pozvana ministarka.
4. Informisanje komisije o radu radnih grupa komisije o nacrt zakonima u postupku ;
5. Ostalo.

Predsednik, nakon što je ustanovio da su ispunjeni uslovi za početak rada, otvorio je sednicu sa prvom tačkom dnevnog reda .

1.Usvajnje dnevnog reda ;

Na početku, **Salih Zyba** je zatražio da se u ovoj sednici diskutira o stanju hidrocentrala, a nakon toga da se poziva i ministar MŽSPP-a i PKZZŠ-e. **Predsednik** je predložio da se ova tačka odloži za sledeću sednicu, pošto sada nemaju osnovni materijal za diskusiju. **Ganimete Musliu**, Pitala je da li će se pozvati i ministar MŽSPP-a, samo zbog hidrocentrala, znajući da postoje i drugi ambijentalni problemi i spomenula je i šumski požar u prošloj nedelji.

Na kraju, složili su se da se ova tačka odloži za sledeću sednicu, da se poziva ministar MŽSPP-a i drugi akteri, gde će se raspravljati o ovim problemima i da se prethodno zatraži jedan izveštaj.

Na kraju, predsednik je ustanovio da komisija, sa 8 glasa za, usvojila dnevni red.

2.Usvajanje zapisnika komisije sa održane sednice od 12.2.2019 i 22.2.2019;

Predsednik je ustanovio da sa 8 glasa za, usvojeni su zapisnici održanih sednica od : 12.2.2019 i 22.2.2019, sa ispravkama zapisnika od 22.2.2019 od poslanika: **Andin Hoti**, ” *Predložio je da se u vezi garantova poziva šef Agencije za razvoj poljoprivrede ”* i **Salih Zyba** je ” *odbio predlog da se pozove šef ARP-a za problem grantova, odnosno ministar MPŠRR*”.

3.Informisanje komisije, u vezi sa grantovima Ministarstva poljoprivrede, pozvana ministarka.

Predsednik, prvo je ministarki čestitao novi posao i zahvalio mu se za pripravnost da izveštava ispred komisije i rekao je da je zahtevano da se preda izveštaj od strane MPŠRR, ali pošto je razrešen prethodni ministar i zamenici ministra nisu imali ovlašćenje za izveštavanje. Razlog za izveštavanje je generalno rad ministarstva i neki pokazatelji iz medije o mogućoj zloupotrebi nekih fondova ovoga ministarstva. Zatražio je razumevanje poslanika u vezi kratkog vremena ministarke zbog njene agende, i predao je reč ministarki.

Ministarka MPŠRR-a, Dijana Živić, - prvo se zahvalila za poziv i izrazila je spremnost da saraduje transparentno sa komisijom. Njoj je žao što za većinu pitanja ne može odgovoriti, jer u tom periodu nije bila u ovoj dužnosti, a većina pitanja pripada tom periodu, ali ipak ču odgovoriti. ”Dozvolite mi da tokom ovog perioda, otkad sam na ovoj dužnosti, koristim priliku da se upoznam sa radom ministarstva. Trenutno, radimo na finalizaciji programa za ruralni razvoj 2019. Ovoga vikenda održaćemo okrugli stol sa svim stručnjacima Ministarstva poljoprivrede, da bi završili ovaj program. Mislim da do kraja sledeće sedmice bićemo u stanju da objavimo program za ruralni razvoj 2019.god. Takođe, saznala sam da je došlo do zakašnjenja nekih zakona i obećavam ispred poslanika da će se ovi zakoni ubrzo proslediti, kao zakon o šumama, zakon o prehrani, o lovu, poljoprivredu i ruralni razvoj”.

Dok, za izveštavanje o pitanju garantova, ona je rekla da su ovde prisutni : generalni sekretar, direktor ARP-e i dva stručnjaka, koji se bave projektima o ruralnom razvoju.

Predsednik,- rekao je da razume ministarku, ali sekretar sa svojim iskustvom u dotičnom ministarstvu, veruje da će dati potpune odgovore.

Sekretari MPŠRR-a, Kapllan Halimi, - u 2008 god. izrađen je program MPŠRR-a za direktna plaćanja, nakon mnogih rasprava i stručnih analiza koje smo imali. U 2018. god., dodali smo 2 mere: mere za manje razvijene oblasti, gde smo preduzeli jedan regionalni pilot projekat, kako bismo videli uspeh i fokusirali se na male farmere ili "samo postojeće" prema registraciji 2014.god. na Kosovu ima oko 130 hiljada poljoprivrednih domaćinstava, a kao ministarstvo podržavamo u poljoprivrednim programima 30-35 hiljada poljoprivrednih domaćinstava, gde više od 76% njih nije podržano.

Dalje, on je naglasio da smo iz tog razloga, nakon decenije podrške srednjih i velikih farmera, nameravali napraviti ponovnu inspekciju, uključujući male farmere, što je većina poljoprivrednika, da sa bi dobili institucionalnu podršku da im se omogući da pređu sa samo- postojećeg nivoa, gde svoje proizvode koriste za domaće potrebe ili za prodaju i nemaju komercijalne mogućnosti da ih prodaju. Verujemo da je program uspešan i za to smo napravili neku profesionalnu analizu sa Univerzitetom u Kentu, Institutom Lajbniz, uz finansijsku podršku FAO-a, gde smo potvrdili naše teze programa. Ove godine smo pomislili da se proširimo po celoj teritoriji Kosova, pošto preko 76% registrovanih poljoprivrednika ne dobija državnu podršku i oni čine konglomerat zapošljavanja i treba da im pružimo podršku da pokušaju da ih podignu u višem stepenu u "polu-samo postojećem" ili "polu-komercijalnom" „Da imaju priliku da prodaju svoj proizvod. Druga inovacija je u ruralnoj infrastrukturi. Mi, svakodnevno razgovaramo o lokalnim proizvodima na tržištu i da konkurišemo sa jednom velikom kompanijom, moramo pripremiti naše poslove,

komkurirati regionalnim ili evropskim firmama koje su zauzele naše tržište. Iz tog razloga, uspostavili smo pilot program za podršku velikim biznisima a dvostrukom logikom: osnažiti naš proizvod na tržištu i drugo, da veliki biznisi rade sa malim biznisima, gde bi proizvođači malih biznisa imali sigurno tržište. U vezi navoda na osnovu članka u medijima, on je rekao da je doneo izveštaj i da se zbog toga sudi i da će se sva ova potegnuta pitanja iz medija, razjasniti. Na kraju, dodao je da je 2018. god. Ministarstvo poljoprivrede prevazišlo pet vrsta revizija: tri za performanse i dva za pravilnost.

Liburn Aliu, - prvo želim ministarki uspešan rad, i rekao je da mi ne treba da njoj postavimo pitanja, ali verujem da će ona izvršiti promene u ovom ministarstvu, što je neophodno jer je ovo ministarstvo kontinuirano degradiralo, a najveća degradacija je izvršena za vreme bivšeg ministra. Dalje, on je upitao u vezi diskusije sekretara ministarstva, "da se orijentišemo ka malim vlasnicima", ali, misli da se događa suprotno, mi sve više imamo velike vlasnike zemljišta od stotina hektara, i započelo je vraćanje jedne vrste feudalizma, i oni dobiju državne subvencije, dok manji vlasnici dobiju malo. U Projektu ruralne infrastrukture postoje 4 konzorcijuma koji su dobili po 2 miliona evra i svaki od ovih konzorcijuma ima gotovo istog vlasnika, gotovo u svim kompanijama. Tako vlasnik kompanije sa nekoliko paralelnih kompanija izlazi iz konzorcijuma i zarađuje 2 miliona evra. Glavni problem ovde je 8 miliona evra, podeljenih u 4 konzorcijuma, u kojima nema puno vlasnika, ali dobiju puno. On je izrazio iznenađenje kako je revizija prošla ovo pitanje, ovo pitanje treba istražiti tužilaštvo.

Besa Gaxherri, - zaželela je uspeh ministarki, i rekla je da uspeh neće biti vaš, već je to uspeh građana, koji su predani radu da bi pošteno zaradili i dodala je da Kosovo nikada nije imalo dostojnog ministra, kao što treba za ovu oblast, i dodala da najpovlašćeniji organ koji se bavi sa praćenjem i podrškom ovoga ministarstva je ova komisija. Dalje, ona je upitala ministarku: da li ste napustili zvanično raniji posao sa prima-predajom sadašnje dužnosti? Jer, mi imamo dosta sumnje i činjenica da se na ovom ministarstvu bilo dosta zloupotrebe i zlostavljanja, i ja vam želim uspeh, i da se ne opravdate pod izgovorom da niste tada bili vi, znači morate da poštuju procedure prima-predaje dužnosti. O izveštaju, rekla je da ga nemaju kompletnog, i da nemaju o čemu diskutirati danas, jer smo ranije zahtevali objašnjenje o grantovima ministarstva, najmanje za 2019 god. Takođe, ona se ne slaže sa izgovorom da ministarka nema dovoljno vremena da prisustvuje do kraja u ovoj sednici.

Salih Zyba, - pitao je ministarku o izveštaju koji su dobili u ime sekretara MO-e. da li preuzimate odgovornost o tome, kao i od koga je ministarka preuzela dužnost, kada je otišao ministar? Ko je bio odgovorno lice koje je zamenio prethodnog ministra? On, takođe je upitao sekretara u vezi sa izveštajem, da li se vodi sudski postupak za slučaj ili za zabrinutosti koje su bile u javnosti, jer naš zahtev je proizašao od brige građana, zbog medijalnog skandala, dok ste vi odgovorni zbog izveštaja pisanog rečima "Argumentacija za pronalaženje tendencioznog pisanja, zatim "novinar je tendenciozan", zatim "tendenciozni novinar", i konačno "sva razmišljanja su tendenciozna i izmišljena".

Salih Salihu, pitao je: Da li će doci ministarka u Skupštini da nam omogući da predstavljamo zabrinutosti Kosovskih farmera? Jer, bivši ministar je bio samo jednom. Dalje, rekao je da svrha grantova i subvencija je razvoj državne poljoprivrede i privrede i to mora biti merljivo. Mi moramo saznati da li se ova investicija vraća kao ekonomski razvoj zemlji. Slažem se da se da 1 milion za velike farmere koji rade, ali da se prati njihov rad i da se sazna da li se ova sredstva koriste za potrebnu namenu i koliko to utiče na povećanje zapošljavanja. Dalje, istakao je da postoje uspešni farmeri koji žele da prošire svoje kapacitete i mogu zaposliti nove radnike ili da otvaraju za preradu poljoprivrednih proizvoda i postoji stotine manjih farmera koji nose tamo svoje proizvode i to bi doprinelo razvoju zemlje.

Ganimete Musliu, - rekla je da se ne slaže da ministarka nema dosta vremena da bi joj postavili pitanja, kao i način kako je sazvana ova sednica. Jer u dnevnom redu stoji izveštaj ministarke i nemamo dovoljno vremena da postavimo pitanja. Ministarka, ako nije imala vremena, trebala je da odloži ovu sednicu ili da se zameni sa jednim sastankom upoznavanja ministarke sa članovima

komisije, i na nekoj drugoj sednici postavljaju pitanja, za koja građani čekaju odgovor mesecima. Ona se nada da se neće pogrešno razumeti, jer razume ministarku, i ne traže danas nijedan njen odgovor, znajući kratko vreme od kada je preuzela odgovornost, i zaželela joj uspeh u radu.

Danush Ademi, - rekao je, da za male farmere kriteriji su teški i samo veliki farmeri pridobiju i dodao je da se mora uzeti u obzir farmeri zajednica, jer do sada, nikada nisu dobili podršku posebno zajednica aškalija, u Dukađiniju.

Andin Hoti, - pitao je: Kada će se završiti program za 2019 god. I kada započinje faza aplikacije, kao i dali su uplaćene prošlogodišnje subvencije, ako ne, pokažite nam rok ?

Ministarka Živić, - rekla je da će raditi pošteno i ministarstvo će raditi transparentno, tokom ovog mandata. Imate pravo da se naljutite zbog kratkog vremena, ali nadam se da ćemo biti spremni da odgovorimo o svakom problemu u sledećim sednicama, trenutno je sa njom i sekretar ministarstva, koji će moći stručno odgovoriti na vaša pitanja. O izveštaju, rekla je da se mora još jednom pregledati, jer je prosleđen pre dobijanja njenog mandata, a o prima- predaji dužnosti, rekla je da je imenovana od strane Premijera.

Sekretar Halimi, - u nastavku, odgovorio je pitanjima poslanika :

- O izveštaju, rekao je da je dostavio predsedniku, a nemamo ovlašćenje da prisustvujemo komisijama. Izveštaj se sastoji od 6 stranica, i priloženo ima činjenične argumente. Predsednik je intervenisao i rekao da u dodatku postoji samo 5 potvrda o registraciji biznisa i odluka ministra i nikakav drugi materijal.
- Stojim iza svega što piše u izveštaju, a neću vise o tome, pošto smo u sudskom sporu i sud će odlučiti ko ima pravo.
- Ministarstvo ima dve veb strane, onu iz MPŠRR-a koju upravlja Kancelarija za javno informisanje Ministarstva i ona iz ARP-e, kojom upravlja osoblje agencije.
- O programu za poljoprivredu i ruralni razvoj, rekao je da je pripremljen i spreman je od novembra 2018, god. ali prošli ministar nije hteo da potpiše u svojim zadnjim danima mandata, dok je ministarka istakla da do kraja iduće sedmice će biti objavljen.
- Kašnjenja u direktnim plaćanjima nastala su zbog činjenice da smo imali povećanu sadnju žita za 9 miliona evra i zbog toga je kašnjenje trajalo 1-2 meseca. Za projekte ruralnog razvoja, sve procedure su u okviru ugovora, i nema kašnjenja.
- Za nadoknadu štete, kao ministarstvo, ne postoji poseban fond za naknadu štete. Premijer je prošle godine doneo odluku, u kojoj je Vlada, u saradnji sa Ministarstvom finansija, preuzela mogućnost naknade štete. Kao ministarstvo, mi smo uključili sigurnost u neke poljoprivredne kulture, u saradnji sa IFC-om Svetske banke i celi proces je spreman za implementaciju za ovu godinu.

Predsednik- predložio je da u narednoj sednici ,zahteva izveštaj MPŠRR, u vezi sa 4 miliona €, koji su spomenuti, a onda o 4 konzorcijuma, ko su oni i kako su podeljeni po kojim kriterijima.

Besa Gaxherri, zahtevala je službeni detaljni izveštaj za 2018, god. Od strane MPŠRR, sa tabelama i konkretnim ciframa, konkretno za programe, troškove naknade, korisnike. Zatim još jedna analiza korišćenja subvencija za 15 godina, subvencija. Dok je **Salih Zyba** dodao da izveštaju treba dodati i izveštaj o skandalu upotrebe vozila, a onda još i za izvršenih 5 revizija koja su spomenute. , kao i o zakonu o semenu, koji je važan i da se sazna u kojoj je fazi i kada će se proslediti Skupštini.

Ekrem Gjokaj, v.d. glavnog šefa ARP-e, - zbog korektnosti, predviđana su 4 miliona €, ali svaki korisnik je pridobio po 500 hiljada € i 500 hiljada € su samo finansiranje. Znači reč je o 2 miliona €, za projekte ruralne infrastrukture. Dok što se tiče zahteva za izveštaj, mi ga imamo za svaku opštinu, sa postocima, sa brojem korisnika i aplikantata, od 2014-2018. god. Zatim imamo zeleni izveštaj, koji je jedini na Balkanu koji predstavlja strukturalne promene u sektoru od 2005. godine, sa procentom, bilansom snabdevanja, površinom, outputom, prinosom, trgovinskim bilansom. Spremi smo da vam donesemo sve ove materijale, zaključio je Gjokaj.

Predsjednik, na kraju se zahvalio na prisustvu, sekretaru Halimiju i njegovom osoblju na vremenu i odgovorima, a za sledeći put zatražio od MPŠRR-a da za svakog poslanika pošalje zasebno ove spomenute materijale, prema zahtevima poslanika na ovom sastanku.

4. Informisanje komisije o radu radnih grupa komisije o nacrt zakonima u postupku ;

Ova tačka je odložena za drugu sednicu, jer radne grupe nastavljaju sa radom.

5. Ostalo

Predsjednik je informisao poslanike o poseti koju će obaviti komisija u Crnoj Gori od 17. do 20. marta 2019. godine, kao i sastancima sa homolognom komisijom u Skupštini Crne Gore.

Sednica je završena u 13:15.časova

Pripremili:

Pomoćno osoblje komisije.

Predsjednik komisije,
Muharrem Nitaj